

HIERTA, LARS JOHAN
SILFVERSTOLPE, FREDRIK OTTO

**Utkast till snabbskrifnings metoder
för svenska språket; begagnade vid
anteckningar under ridderskapets och adelns
öfverläggningar.**

S.l.
1828

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

512.119
1777

UTKAST

till

Smalbskrifnings Methoder

för

Svenska Språket,

begagnade

vid anteckningar/hunder Ridderskapets

och Adolns öfverläggningar,

af

F. O. Silfverstolpe och L. P. Hjerta.

Kungl. biblioteket

0 0000 000075466

Huflrudgrunderne för den här framstälde Snabb-
skriftnings-method äro: Vocalernes utestutande, Conso-
nant-tecknens förenkling, alla ändelsers utmärkande
med ett tecken, särskilte förkortningars begagnande
för allmännast förekommande ord, sammantind-
ning af alla bokstäver i samma ord så att pen-
nan ej upplyftes förr än ordet är färdigt, samt an-
tagande af ordens ljud såsom grund för stafsningssättet.

Härvid bör likväl anmärkas, att Vocalerne *i, o, å* och
ö måste utskrifvas då de utgöra sjelfständige ord. För
i nyttjas då punkten (*.*); för *o, å* och *ö* deras vanti-
ga tecken.

O måste äfven betecknas då det är privativum:
Det sker med en punkts (*.*) sättande näst före den
första consonanten.

De särskilte ord-förkortningarne böra huflrudsk-
ligen uppgöras efter de ämnen, på hvilka Snabbskrif-
ningen behöfver användas.

Bifogade Tabell N° 1. utvisar Snabbskriftnings
Alfabetet.

Bokstäverne *z, c, q, j, v* och *x* äro utestutne. De fem
första kunna ersättas af *s, k, g* och *l*; samt den sjet-
te af *ks*.

Deremot hafva *ljuden ng* (såsom i mängen)

sch, skj, sj, (såsom i Schavott, skjuta, sjö), samt tj, (såsom i tjur, kärlek) fått egna tecken.

Vid skrifningen iakttages att ρ σ ρ ρ och ν börjas med öglan eller kroken, att i (d) $\backslash$ $\cup$ c och i skrivas uppifrån och nedåt, att $\cup$ och $-$ skrivas från vänster till höger samt att i (r) skrives nedifrån och uppåt. Hvad r särskilt angår måste det betecknas med sitt vanliga tecken (r) så ofta det är ensam consonant i ordet, ty i annat fall kan det då ej skiljas från d .

Bokstävernes sammanbindning på det vigaste sätt är en hufvudsak. I detta ändamål är en Tabell bifogad, N° 2, som dertill lemnar ledning. Då tvänne eller trenne lika consonanter skola sammanbindas, sker det derigenom, att cirklarnes eller halfcirklarnes storlek samt liniernes längd två- eller tredubblas. r , då det är ensam consonant i ordet, fördubblas sålunda r , och tredubblas sålunda r .

Ändelse-tecknet förenas med den sista consonanten af ordets rot.

På Tabellen N° 1. finnas upptagne en del af de ord, som genom enkel bokstaf betecknas. Den upptager äfven åtskilliga ordförkortningar, lämpade till an-teckningar vid Riks-Ständens öfverläggningar.

Intäldess man hunnit blifva van att läsa snabb skriften, böra namn och främmande ord skrivas med vanliga bokstäver.

Till interpunction kunna colon och semicolon begagnas. Det vigaste är likväl att blott lemna tomma rum på de ställen der hvila i talet förekommer.

Tydlighet i skriften är hvad begynnaren i synnerhet bör eftersträfva; snabbheten kommer sedan sjelfmant. Likaledes böra tecknen i början skrivas något stora, men förminskas i samma mån man vinner säkerhet. När man blifvit van vid dem kunna de skrivas ganska små, hvaraf snabbheten betydligt vinner.

Läsningen af snabbskriften skall säkert gifva begynnaren mera möda än skrifningen. Utom mening, hvilken bör gifva den hufvudsaktiga ledningen, finnas likväl tvänne medel till lättnad dervid. Det ena att tänka sig korta e emellan bokstäverne; det andra att utskrifva orden, eller helst hela meningen, med de vanliga consonant-tecknen, då läsningen sällan möter någon svårighet. I början förvillan äfven de ord som börjas med vocal; men då man känner detta, äger man tillfälle att deremot tagga sig till vara.

Några exempel tagne utur Riksdags Ordningens första S.S. bifogas till öfning vid läsningen. Till och med 10 S. äro alla consonanterne betecknade. Sedermere ända till slutet äro ändelse-tecknet och åtskillige ordförkortningar begagnade.

Stuteligén bör nämnas, att grunderne till den här angifne Skriftskrivnings-methode, äro hämtade utur: *Système universel et complet de Sténographie, inventé par Samuel Teyler et adapté à la langue Française par Théodore Pierre Bertin.*

J. O. Silfverstolpes

Tabell N° 1.

som utvisar Snabbskrifnings Alphabetet, en del af de ord, som betecknas genom enkel bokstav,
samt åtskillige conventionelle Ordförkortningar.

b.	be, bedja, bi, bo, by	B	B = Banken; B = Banco-Utskottet; B = Betänkande; B = Bevillning; B = Bevillnings-Utskottet; B = Borgare-Ståndet; B = Bonde-Ståndet;
d.	de, du, då, dö, ed, öde.	D	D = Deputation;
f eller v.	fä, vi, af.	F	F = Födernesland; F = Författning; F = Förhållande; F = Förordning; F = Förändring; F = Verkställighet; F = Åtöverensstämmelse; F = Öfvertygelse, Öfverläggning; F = Visserligen, afstyrkande;
g eller j.	ja, jag, ja, ej, äga, öga.	G	G = Grundlag, constitution; G = Constitutions-Utskottet; G = Jernkning;
ng.	inga, ung ånga	C	
h.	och	P	P = Handläggning;
k eller q.	icke, åka	K	K = Konungen, Kongl. Maj st ; K = Kron Prinsen; K = Ekonomie-Utskottet; K = Expedition, capital; K = Expeditions-Utskottet;
l	le	L	L = Adeln, Ridderskapet och Adeln; L = Landt Marsskalk; L = Lag-Utskottet; L = Ledamot;
m	må, om, öm	M	M = Memorial; M = Embetsman; M = Omständighet; M = Medborgare;
n	nu, ny, en, än, ännu.	N	N = Angående; N = Anmärkning; N = Anledning; N = Anförande; N = Antagande; N = Närvarande;
p	på, upp, uppå	P	P = Protocoll; P = Protocolls-Utdrag; P = Proposition; P = Penningar, Opinion; P = Preste-Ståndet; P = Publicitet; P = Upphållande; P = Upplysning; P = Uppmärksamhet;
r	ro, er, är, är	R	R = Riksdag; R = Regerings Form; R = Riksdags Ordning; R = Riddarhus, Riddarhus Ordning; R = Regeringen; R = Riksgälds-Contoiret; R = Remiss, Remittera; R = Realisation; R = Erfarenhet; R = Reservation, reservera.
s eller z.	se, så, oss	S	S = Ständ, Riksens Ständer; S = Stats-Utskottet; S = Särskilda Utskottet; S = Sverige, svensk; S = Stats Råd; S = Stats Secreterare; S = Stat; S = Stadgande, stadga;
sj, sj, sch	sjö, sky	S	S = Utskott;
t	ty, att, ett, åt, äta	T	T = Yttrande; T = Tryckfrihets Förordningen; T = Utåtande; T = Alminstone; T = Återremiss; T = Tillstyrkande;
tj		T	T = Tjenst, tjensteman;
i	(då det utgör ensamt ord)	.	.
o	(privatium)	.	.
Ändelse.		,	,

Table 1

Year	Population	Area	Notes
1800	1000	1000	
1810	1200	1200	
1820	1500	1500	
1830	2000	2000	
1840	2500	2500	
1850	3000	3000	
1860	4000	4000	
1870	5000	5000	
1880	6000	6000	
1890	7000	7000	
1900	8000	8000	
1910	9000	9000	
1920	10000	10000	
1930	11000	11000	
1940	12000	12000	
1950	13000	13000	
1960	14000	14000	
1970	15000	15000	
1980	16000	16000	
1990	17000	17000	
2000	18000	18000	
2010	19000	19000	
2020	20000	20000	

Riksdags-Ordningen!

§1. Rikens Ständer äro Svenska Folkets

Representanter, och kunna, i utöfningen af deras

Riksdagsmannas befattning, icke bindas af andra

föreskrifter än Rikets Grundlagar.

§2 Rikens Ständer skola i kraft af Rikets

antagne Regeringsform hvar Femte år sammankomma.

Öfver hvarje Riksdags-Beslut bestämman Rikens

Ständer dagen, då de till följe härut åter sammanträda,

samt intaga deruti uttryckelig Riksdags-kallelse med

nödige föreskrifter, i afseende på Riksdagsmannas =

valen. Konungen vare dock obetagit, att Rikens

Ständer derförinnan till Urtima Riksdag kalla!

Hufvudgrunderne för den af undertecknad begagnade Snabbskrifnings-method äro:

Alphabetet tecknas med: Rätta linjen i dess fyra riktningar: $\backslash$ $-$ $/$ $\backslash$; Cirkeln $\circ$ samt dess segmenter: $\frown$ $\smile$ $\cup$ $\cap$. Att härmed beteckna consonanter och vocaler sker sålunda:

Stafvingen rättas alltid efter ljudet. Härigenom kunna vissa bokstäfver utestutas, såsom q och c framför a , o , u , hvilka tecknas lika med k ; o ; z och c framför e , i , y , lika med s ; l ; samt x lika med ks : ?

Vissa bokstäfver, som i ljudet blott äro en fördubbling af andra, tecknas med samma figurer, men i dubbel storlek. De äro: d $-$, t $-$; b $\backslash$, p $\backslash$; v $\backslash$, f $\backslash$; j $/$, g $/$. En möjlig förväxling af dessa tecken hindrar läsningen obetydligt, då närbeslägtade ljud dermed uttryckas. Tecknet $/$ bildar 4 bokstäfver; 1^{ne} dragna upifrån nedåt, 2^{ne} nedifrån upåt. Skillnaden märkes, vid sammanbindning med andra bokstäfver vid öfra eller nedra ändan. Isolerade, utmärkes den ända, som börjar bokstäfven, med en liten böjning (f $\smile$, g $\smile$; h $\smile$, s $\smile$). Consonanterne blifva således:

Tränne på hvarandra följande, lika bokstafs
tecken skiljas genom ett tvärstreck eller en liten
dragning åt sidan † | bp; \ \ lic o. s. v.

Förkortningar:

Sedan man öfvat sig att utskrifva hela ord,
kan man småningom börja att förkorta dem, dels
medelst vocalernas uteslutande inuti orden, (dock
bibehållas de alltid i början och slutet), dels me-
delst särskilda förkortningar för sådana ord,
som oftast förekomma, såsom Pronomina, Au-
xiliär-verber, partiklar och ändelser. Några
exempel upgifvas här nedan; dock utan an-
språk att hafva träffat de enklaste. De flesta
äro tagne af begynnelse - bokstafven i det
förkortade ordet, hvarigenom de lätt lästa
sig i minnet.

Pronomina: Jag: J, Mig: ~, Dig: -,
Han, Hon:) , Honom, Henne: (, Den, De: - ,
Min, Mina: ~ Din, Dina: ~ , Sin, Sina: L ,
Hans, Hennes:) , Denna, Detta: ~ , Hvilken,
Hvilket: - a ~ , Hvilkens, - ets, - as: ~ , Sidan: L ,
Som:) , Någon: € , Några: & , Sjelf: < .

För Auxiliär Verberna begagnas tecknen
-, - i olika ställningar till hvarandra. Således

betecknar. vara; „hafva; -- skola. Är ., war,
wore: , varit: . Skall-, skulle =, skolat-,
Har , hade, haft; . Skulle hafva .
Hade skolat .

Præpositioner: Af: \, Efter: \, Emellan: ~,
Emot: ~, Fram: 1, Från 1, För ^, Före: \, Ge-
nom: /, Kring, omkring: 9, I bland: \, Med: ~, På, up: \,
Till: \, Undan: ~, Undantagande: ~, Under: 9, Öfver: \.

Då någon af dessa Præpositioner begynner ett
sammansatt ord, skrives dess tecken ofrånför det
öfriga af ordet, särskildt, hvilket mycket lät-
tar läsningen.

Slut-ändelser: Dessa äro ordnade efter
ordens stam eller så kallade monogrammer,
som skrivas för sig, och hvartill endast lägges
ett enkelt tecken, som utmärker hela den öfriga
delen af ordet. Detta utgör en af de stör-
sta genvägarne i Snabtskrifningen. I detta
utkast kunna likväl blott angifvas några
exempel. Om t. ex. ändelsen -dig i slutet
af ett adjectiv betecknas med -, nedanför det
öfriga af ordet, så kan detta tecken innefatta
icke blott en stavelse, såsom uti bördig, utan
stundom 2 à 3, såsom uti märk-(vär)dig,

sann-(fär)-dig.

Exempel: -het: / God-het / 7, Regel(bunden)het
/ 7, . Mensk(lig)het } . -on: . . Op-inion \ . Rel-
igion } , Commiser-ation } . -i: . . Ir-oni } ,
Fisk-eri } , Fant-asi } . -skap: / , Vet-enskap
/ , Valförw-antskap } .

Samma förkorrtnings-method kan äfven full-
följas med Verberna. Comparativ eller super.
latinf modus å en adjectiv ändelse utmärkes = dig
-, digare ~, digast 7 . -lig ~, ligare ~, ligast 7
o. s. v. Ändelsen -ing tecknas &, men der ar-
tikeln tillkommer, med ett &, såsom & me-
ning, & meningen.

Några andra förkorrtnings-exempel: An-
tingen eller & & , Hvarken, ej eller ~ ~ , Alle-
nast ~ , I allmänhet ~ , I synnerhet &
Sannerligen / & , Ehuru / 7 , Emedan ~
Emedlertid ~ , Gång, en gång & , Gånger & ,
Till följe af ~ , Oaktadt ~ , För öfrigt ~ ,
På det att ~ , Till och med ~ , Med mera ~ ,
Kanske & , Ofta ~ , Omständighet ~ , Förhåll-
ande & , Kongl. Majst^e ~ .

De olika ord, som här ofvan äro utmärk-
te med lika tecken, skiljas med lätthet vid läsningen.

Serskilda förkortnings-tecken begagnas äf-
ven stundom för längre meningar t. ex. vid up-
repandet af samma ordvändning i början af
flere perioder, (ll), vid motsatser (x) m. fl. som
ofta förekomma i den oratoriska stilen, men
utrymmet tillåter icke någon fullständigare
framställning häraf.

Några exempel ur Tryckfrihets Förordnin-
gen bifogas. 1. 2. och 3 mom. äro helt utskrifna
med vocaler. de öfriga med alla förkortningar.

Tryckfrihets - Förordningen af den
16 Julii 1812, med de derefter an-
tagna förändringar.
1812

§. 1. Alla förut gällande Lagar, stadgan-
den och föreskrifter, i afseende på Tryck-
friheten eller bokhandeln, vare härmed uphäfna.

Handwritten text in a cursive script, possibly a list or a set of instructions, starting with a large initial letter.

Med förkortningar:

Main body of handwritten text, appearing to be a list of entries or a detailed account, with various numbers and symbols interspersed.

Handwritten text in a cursive script, likely a list or index of names and titles, including "Hufvudsakliga ledningen för den här begagna- de method är hämtad ur Twänne Fransyska skrif- ter, tryckta år 1823: den ena af M^r. Aimé Pa- ris, den andra af M^r. Conen de Prepéan; äf- ven som något blifvit hemtadt ur en Tysk För- fattares, Julius Leich telns, arbete i samma väg. Fullständigare underrättelser skola med nöje meddelas dem, som ästunda det.

S. P. Hierta.

2
f
2
ie

Exempl. koster A R^{da} B^{ca}

www.books2ebooks.eu